

Bijlage: Achtergrond en verdieping aanvraag Regio Deal 'ZaanIJ Groen & Meedoen'

Regio (toelichting en verdieping)

Kenmerkend voor de wijken is dat zij groen zijn, maar dat het groen van onvoldoende kwaliteit is. Bewoners vinden het niet aantrekkelijk om hierin te verblijven of te recreëren. Regiobewoners vinden dat hun openbare ruimte is verloederd. Biodiversiteit kan groter.

Er is sprake van een hoger aantal misdrijven dan in de rest van de gemeente. Er is sprake van verkeersonveiligheid en parkeeroverlast veroorzaakt door illegale overbewoning.

AN heeft aantrekkingskracht op jongeren uit de regio vanwege de middelbare scholen en de metroverbinding met het centrum van Amsterdam. Achtersluispolder (ZO) is aantrekkelijk voor criminele activiteiten.

Opgave (toelichting en verdieping)

In de huidige Regio Deal onderzoekt de regio met partners (o.a. het Rijk) en onder inwoners wat de opgave precies is, om te komen tot gerichte regionale fysieke interventies. Dit noemen de we Lange Termijn Ontwerp Opgave (LTOO). Het gaat bijvoorbeeld om (nieuwe) vaar- en fiets- en openbaar vervoerverbindingen; een betere vindbaarheid en toegankelijkheid door o.a. bebording en bijvoorbeeld de aanleg van flora en faunapassages. Maar ook activiteiten om dat onder de aandacht te brengen bij bewoners.

Voorgestelde aanpak (toelichting en verdieping)

Bewoners

De bewoners uit de regio vragen lokaal maatwerk in de manier waarop zij met de overheid willen samenwerken. In de Aanpak Noord werken we zeer nauw samen met inwoners. Via bewonersconferenties eind 2022 en begin 2023 bepalen we met hen welke activiteiten nodig zijn. Ook bij het operationaliseren van de activiteiten betrekken we bewoners zeer nauw. Daarnaast zetten we daar de BER (Bewoners Effect Rapportage) in. In Zaandam Oost (ZO) is het juist nodig zeer outreachend te werk te gaan. We sluiten aan bij gemeenschappen van bewoners en zoeken ze daar op.

Integraliteit in de aanpak

We investeren in het toegankelijk maken van groen in de directe leefomgeving, om zo bewoners te stimuleren tot meer bewegen en onderling contact. Dit draagt bij aan een verbeterde gezondheid, en die is randvoorwaardelijk voor het vinden van een baan of het volgen van een opleiding. Het – over de grenzen van de arbeidsmarktregio's heen – creëren van dit soort perspectieven biedt tegenwicht tegen de risico's van criminaliteit en ondermijnende activiteiten in de wijk en een uitweg uit armoede. Perspectief voor gezinnen betekent ook perspectief voor kinderen: investeren in de jongste jeugd loont. Door samen met partners in de wijken aanwezig te zijn kunnen we bewoners helpen deze kansen te pakken, maar ook snel ingrijpen bij verloedering van de openbare ruimte of andere overlast.

Outreachend werken

Juist in deze wijken, die gekenmerkt worden door grote sociale problematiek en een wantrouwen jegens instanties, moeten we creatief zijn om te zorgen dat bewoners de kansen die ze krijgen benutten en samen zorg dragen voor hun leefomgeving. Dat betekent: niet verwachten dat bewoners naar instanties toekomen – of het nu fysiek is of digitaal – maar zelf naar ze toe gaan.

Aanwezig zijn in de wijk, dichtbij, outreachend werken. Het betekent ook dat je bereid moet zijn om als organisatie de leefwereld van bewoners centraal te stellen in plaats van de systeemwereld van de organisaties.

Luisteren en betrekken

Het betekent ook: heel goed luisteren naar wat bewoners willen, samen met hen oplossingen bedenken voor hun problemen, deze samen uitvoeren én monitoren. Deze aanpak kennen we al vanuit de eerdere Regio Deal ZaanIJ, die geborgd wordt in het Pact Poelenburg Peldersveld en Aanpak Noord, maar ook uit het gebiedsproces Oostzanerveld (gebiedsprogramma Laag Holland). Daar bouwen we op voort; veel van de ideeën in deze aanpak zijn expliciet de wens van bewoners zelf. Aansluiten bij de leefwereld betekent wel dat de aanpak niet in beton gegoten is, maar gaandeweg – samen met bewoners en ondernemers en door hun initiatieven – wordt (bij)gestuurd.

Op deze manier werkend, vanuit de leefwereld van onze bewoners, met ingrepen die snel en zichtbaar effect hebben, komen we tot een integrale aanpak langs een vijftal pijlers. Hieronder noemen we de pijlers en geven we het uitgebreide overzicht van mogelijk en samen met bewoners te selecteren en uit te voeren activiteiten.

Selectie van activiteiten

Op basis van onze ervaringen met de lopende Regio Deal stellen we andere eisen aan de activiteiten binnen de pijlers. Nu ondersteunen we projecten waar we afhankelijk zijn van andere projecten en programma's voor het realiseren van voortgang. Bijvoorbeeld doordat een wijziging van bestemmingsplan nodig is, meerdere partijen financieren onder voorwaarde dat we als regio meefinancieren om de begroting passend te maken. In een nieuwe Regio Deal selecteren we activiteiten waar deze afhankelijkheden en risico's niet of minimaal in zitten. Bijvoorbeeld door niet bij te dragen aan activiteiten met een complex traject (wijziging bestemmingsplan) of lange doorlooptijd (nieuwe infrastructurele verbindingen).

Pijler Leefkwaliteit en een groene omgeving

Het verbeteren van **toegang** tot biodivers water en groen; **stimuleren** van bewegen, recreëren en ontmoeten in parken en landelijk gebied, **verzorgen** van de openbare ruimte door te vergroenen en bevorderen van veiligheid (waaronder verkeersveiligheid). We gebruiken hierbij de bevindingen uit het onderzoek van de lopende Regio Deal (Lange Termijn Ontwerp Opgave).

Activiteiten:

- Afhandeling Meldingen openbare ruimte verbeteren (responsiever worden, zichtbaar luisteren)
- Fietsstraat naar de stad (ZO)
- Groenstrook langs de A8 ontsluiten voor bewoners van ZO (grond van gemeente Oostzaan)
- IJ-plein: vergroeningsmogelijkheid openbare ruimte
- Inclusiever maken van de openbare ruimte door die uitdagender, aantrekkelijker en groener te maken, zodat de omgeving uitnodigt tot gebruik, ontmoeting en bewegen voor meerdere groepen losstaand of aansluitend op fysieke geplande uitvoeringprogramma's
- Kwaliteitsimpuls Parken: Schellingwouderbreekpark, Baanakkerpark, Vliegenbos, Darwinpark, In 't Veldpark en het Vijfhoekpark (AN en ZO)
- Kwaliteitsverbetering openbare ruimte, onder andere door het uitbreiden van bewonersteams en het stimuleren van bewonersinitiatieven die bijdragen aan leefbaarheid en veiligheid in samenwerking met corporaties (ZO en AN)

- Leerstages voor de buurt groenprojecten (mensen met afstand tot arbeidsmarkt)
- Met bewoners een ecologische kaart maken en groen behouden & versterken (AN)
- Ontsluiten landelijk gebied door beter openbaar vervoer (Twiske)
- Ontsluiten van het groene achterland via scheggen in Amsterdam-Noord
- Permanente aanleg Poelenburg Beach (ZO)
- Versterken van de groen-blauwe verbindingen van en naar de stad
- Voortzetten en opschalen van het Programma Groen en Sociaal o.a. door vergroenen grijze buurten en verbinden buurtmoestuinen en voedselinitiatieven
- Water: bestaand water beter inzetten, pierenbadje aanleggen (ZO), toegang tot water verbeteren, waterkwaliteit verbeteren (zwemwater) (AN)

Pijler Grotere ontplooiingskansen

Het verkleinen van **leer- en taalachterstanden**, het verhogen van **opleidingsniveau**, vergroten van **kansen op werk** en versneld **realiseren van (school)voorzieningen**.

Deze pijler bestaat uit twee typen activiteiten. Namelijk de programmatische activiteiten en activiteiten om de infrastructuur te behouden of creëren die dit mogelijk maakt. Zonder locatie in de wijk, geen programma in de leefwereld van de bewoner.

Programmatisch

- Coalitie Vroegtijdig Schoolverlaten
- Community aanpak Samendam Waterlandpleinbuurt (AN)
- Community aanpak ouders van kinderen (-9 mnd 4 jaar, vanuit de bestaande ontmoetingsplekken voor ouders van kleine kinderen het sociale netwerk opbouwen, en met hen gezamenlijk bepalen welk aanbod er nodig is voor betere ondersteuning.)
- Duurzaam, meerjarig operationaliseren van leer- werklocaties t.b.v. de energietransitie (ZO)
- Integraal naschools aanbod kinderen 4-12 jaar
- Jongeren naar werk helpen samen met ondernemers (zoals Stagemakers)(AN), koppelen van jongeren aan werkgevers, zoals in de techniek, de entertainment en in de zorg en het onderwijs
- Kansrijk opgroeien (AN): Vanuit ouderkindcentra, basis- en middelbare scholen en buurtcentra een breed en gericht programma opzetten om de jongeren die extra steun verdienen een goede start te geven
- Loket in de wijk realiseren (waar bewoners direct contact kunnen leggen met allerlei instanties op het gebied van werk en inkomen, maar ook met corporaties en politie, ook met inzet van sleutelpersonen) (ZO)
- MBO-opleiding klein onderhoud ondersteunen. (Zone 3, Maszorg, Werkenwerkt, Samvantis en Rabobank hebben gezamenlijk met het MBO een opleiding Klein Onderhoud ontwikkeld.) (AN)
- Oudercontactfunctionarissen inzetten (AN).
- Taalonderwijs voor volwassenen
- Verlengde leertijd doorzetten en verbreden naar alle kinderen (ZO)
- WSP's gaan begeleid samen optrekken
  - Ook ouders bieden we perspectief op een baan of opleiding. Juist hier moeten we als regio over de grenzen van de arbeidsmarktregio's samenwerken. We brengen de kansen de wijk in, bijvoorbeeld door in ZO het Loket in de wijk te realiseren, waar

inwoners direct contact kunnen leggen met allerlei instanties op het gebied van werk en inkomen, maar ook met corporaties en politie

Infrastructuur

- Beter benutten bestaande infrastructuur van maatschappelijk vastgoed / Multifunctioneel gebruik van ruimtes bevorderen programmering verbreden (AN)
- Buurtvoorzieningen beheren door bewoners en toegankelijk maken (AN)
- Buurtvoorzieningen in de Kleurenbuurt (Kleurrijk) en Kogerveld mogelijk maken (ZO)
- Goede ruimtes dichtbij bewoners (versnellen van samenvoegen van 6 scholen in 3 nieuwe schoolgebouwen met extra wijkfuncties en daarmee ook bouwgrond vrijspelen) (ZO)
- Huis van de Wijk, realisatie en een duurzame verlaging van de exploitatielasten (ZO)

Pijler Aanpak criminaliteit en ondermijning

Het voorkomen van **ondermijning**, **criminaliteit** en **uitbuiting** van kwetsbare inwoners.

- Achtersluispolder als speerpunt tegengaan ondermijning (ZO)
- Gezamenlijke aanpak ondermijning voortzetten
- Integraal Interventieteam, gericht op aanpak van drugshandel, witwassen, fraude en mensenhandel uitbreiden naar geheel ZO inclusief Achtersluispolder.
- Ondermijningsbeeld regio verbeteren
- Straatcoaches (AN): straatcoaches en straathoekwerkers die op de jongeren en hun ouders afstappen. Preventie en bemiddeling om in een vroeg stadium te voorkomen dat jeugdvetes die online starten, hun uitweg in de openbare ruimte.
- Vergroten van meldingsbereidheid
- Wijkgerichte aanpak van overlast uitbreiden naar heel Zaandam Oost (ZO)

Pijler Bevorderen Brede gezondheid

Bevorderen van de **positieve gezondheid**.

Een lage ervaren gezondheid is een voorspeller van 'afhaken'. Om mensen te bewegen tot gezond gedrag is het heel belangrijk aan te sluiten bij hun ideeën en wensen. Deze omslag maakt AN via een community-aanpak en buurtcoalities. ZO wil leren van het succes van de aanpakken 'Gezond Noord' en 'Beter samen in Noord', en bouwen aan een multidisciplinair team in de wijk, en zo samen met huisartsen, ziekenhuis en zorgverzekeraars kijken hoe dure zorg voorkomen kan worden door vroeg ingrijpen.

Activiteiten:

- Armoede en gezondheidsproblematiek gezinnen verminderen (Succesvolle pilot 'Armen ineen' bestendigen) (AN)
- De aanpakken Beter samen in Noord (www.betersameninnoord.nl) en Gezond Noord uitwerken voor Zaandam-Oost (multidisciplinair team in de wijk, en zo samen met huisartsen, ziekenhuis en zorgverzekeraars kijken hoe dure zorg voorkomen kan worden)
- Kansrijke en gezonde buurten (AN): Investeren in toegankelijke voorzieningen en buurtprofessionals, in communitybuilding en zorgen voor synergie met de bestaande infrastructuur van bijvoorbeeld sportclubs
- Kwaliteit zwembad verbeteren

Pijler 'Street-level' leren en samenwerken

Creëren van **ruimte** voor samenwerking en samen leren tussen betrokkenen die op 'street level' actief zijn (bewoners(organisaties), (sociaal)ondernemers en (wijk)professionals).

Activiteiten:

- Experimenteren met een vergoeding voor vrijwilligers die betrokken zijn bij het vergroten van brede welvaart in buurt, wijk, of regio (Amsterdam werkt op dit moment een aanpak uit)
- Jaarlijkse, grootschalige bijeenkomst voor iedereen uit de regio die met op enige manier werkt aan het vergroten van brede welvaart en het voorkomen van de metropool van twee snelheden
- Kleinschaliger bijeenkomsten op wijkniveau voor het delen van kennis en verbinden van mensen die elkaar anders niet vinden (bijvoorbeeld een beter samenspel tussen mensen uit het fysiek en sociaal domein, waaronder bewoners, ondernemers en professionals)

Financiering (toelichting en verdieping)

De Gemeente Zaanstad heeft op een aantal posten in de begroting extra middelen beschikbaar gesteld voor intensivering in de wijken Poelenburg-Peldersveld (denk aan afval, straattoezicht, brugfunctionarissen). Daarnaast is er beperkt capaciteit toegekend aan de programmaorganisatie van Pact Poelenburg Peldersveld. Voor een aantal stadsbrede regelingen (bovenop de basis zorgplicht van de gemeente) op het gebied van armoedebestrijding, toeleiding naar werk en extra maatregelen voor jeugdigen, is een percentueel aandeel voor de wijk Zaandam-Oost als cofinanciering opgevoerd. Aandachtspunt is dat dit open-einderegelingen betreft: uitgaven kunnen dus variëren. Doordat andere investeringen voor andere subsidieaanvragen als cofinanciering zijn benut, kunnen deze niet voor deze Regiodeal opgevoerd worden.

Provincie Noord-Holland

De provincie stelt € 250.000,-- beschikbaar voor twee a drie duurzaam (meerjarig) te operationaliseren leer-werklocaties in Zaanstad. Randvoorwaarden daarvoor zijn aansluiting op de onderwijsvernieuwing met 'Entree in Beweging' (BBL praktijk) -opleiding om minimaal op MBO-2 niveau te komen. De vier ROC's boven het Noordzeekanaal, inclusief het Regiocollege in Zaanstad, ontwikkelen deze praktijkopleiding. En waar het maak- en procesindustrie betreft is inhoudelijk aansluiting op de verduurzaming van deze bedrijvigheid via de campusorganisatie Techlands en de IJmond en het JustTransitionFund nodig.

Daarnaast zet de provincie zich vanuit het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG), de Agenda Natuurinclusief en de Verstedelijkingsstrategie Metropoolregio Amsterdam (MRA) in voor natuurinclusieve verstedelijking. In het bijzonder gaat dat in deze regio om het gebiedsproces Oostzanerveld en natuurverbindingen vanuit het gebiedsprogramma Laag Holland wat de provincie trekt. Hoe en of dat verder tot extra provinciale investering leidt in lijn met deze Regio Deal volgt later. Dit is afhankelijk van de provinciale verkiezingen, het vervolg van het gebiedsproces en de uitwerking van het NPLG. Bij honorering kan het gesprek worden gevoerd over co-financiering.

Organisatie en samenwerking

Projectorganisatie en sturing Regiodeal

Deze Regio Deal kent een passende en wendbare sturing en organisatie. Deze werkwijze is een aanscherping van de werkwijze van de Regio Deal ZaanIJ. Hij bestaat uit onderstaande elementen:

- Een bestuurlijke stuurgroep, bestaande uit bestuurders van iedere regiopartner. De gemeente Amsterdam voert de coördinatie uit voor deze Regio Deal en zit de bestuurlijke stuurgroep voor. Deze stuurgroep komt eens per jaar fysiek bijeen, steeds een maand voor het Rijk-Regio overleg.
- Een ambtelijke stuurgroep. Deze bestaat uit een vertegenwoordiging van directeuren van de regiopartners, steeds één per partner. De gemeente Amsterdam zit deze voor. Deze stuurgroep komt eens per twee maanden bijeen en stuurt de realisatie van de Regio Deal aan. Zij bewaakt de integraliteit en stuurt op samenhang tussen de pijlers.
- Een Rijk-Regio overleg. Deze bestaat uit een vertegenwoordiging van directeuren van de regiopartners en de departementen die betrokken zijn bij deze Regio Deal, steeds een per organisatie. De gemeente Amsterdam zit deze voor. Dit overleg komt eens per zes maanden bijeen. Tijdens de eerste bijeenkomst in een jaar stemmen Rijk en Regio af waar zij samen kunnen werken om doorbraken te realiseren in de pijlers van deze Regio Deal, tijdens de tweede bijeenkomst presenteert de regio de voortgang en effecten van de deal. In vergelijking met de lopende deal stellen we dus voor niet een maar twee keer per jaar een Rijk-Regio overleg te hebben.
- Een ambtelijke afstemming tussen Rijk en Regio. Deze bestaat uit een vertegenwoordiging van de Regio in de vorm van de over-all coördinator van de Regio Deal, aangevuld met relevante coördinatoren van pijlers en financieel experts (kassiersfunctie) en de dealmaker, aangevuld met relevante rijksexperts. Dit overleg komt maandelijks (digitaal) bijeen. Onderwerp is het realiseren van afstemming tussen Rijk en regio op inhoudelijke vraagstukken en het formele deel van de Regio Deal (afspraken vastleggen, Rijk-Regio overleg voorbereiden, etc.). In de lopende Regio Deal is de frequentie van dit overleg verhoogd en dat bevalt bijzonder goed.

Iedere pijler kent een eigen werkgroep die maandelijks overlegt. De coördinator van de betreffende pijler zit deze voor. Aan de werkgroep nemen de projectleiders deel die de projecten uitvoeren binnen de pijler en de vertegenwoordigers van de organisaties (regiopartners en andere partners) die de resultaten van de projecten in ontvangst nemen en tot een duurzame verbetering maken. Zo realiseren we borging en wendbaarheid. Deze werkwijze hanteren we ook in de lopende Regio Deal, deze is vastgelegd in een 'way of working' en bevalt goed.

Daarnaast kennen de partners hun eigen sturing. Zowel via de reguliere lijnorganisatie als via tijdelijke programma's als Aanpak Noord, Pact Poelenburg-Peldersveld/Zaandam Oost, Gebiedsprogramma Laag Holland en de activiteiten ten aanzien van groen- blauwe verbindingen die Oostzaan en het recreatieschap ontplooiën. Dit is leidend in het sturen van de activiteiten binnen de Regio Deal. Door dit leidend te maken, blijft de Regio Deal verbonden met de doelen en strategie van de drie regiopartners in de lijnorganisaties ('strategic alignment').

De pijlercoördinatoren en de stuurgroepen borgen met name de regionale samenhang en de integraliteit tussen de pijlers. Bij verschillende regiopartners (o.a. Zaanstad en de Provincie Noord-Holland) wordt op dit moment de organisatiestructuur aangepast, om beter in te kunnen spelen op integrale en gebiedsgerichte opgaven. Naar verwachting versterkt dat de verbinding tussen de lijnorganisatie de activiteiten binnen deze Regio Deal.

Betrokkenheid eerdere deals

Samenwerking en uitvoering

Door de Regio Deal ZaanIJ is er meer contact tussen de regiopartners. Dat leidt tot een beter inzicht in de opgaven en een sterker besef dat we deze delen. Ook deelden we kennis over de manier waarop de gemeenten in deze wijken werken aan de opgaven. We weten van elkaar wat we doen op het gebied van ontplooiingskansen en tegengaan van ondermijning. Wat betreft uitvoeren zien we dat het goed werkt om initiatiefnemers de leiding te geven en hen zelf – met ondersteuning – initiatieven te laten ontwikkelen voor groen-sociale projecten. Dat willen we vasthouden in een nieuwe Regio Deal.

Samenwerken en uitvoering

We leerden het volgende over samenwerking in de huidige Regio Deal. We organiseren bij een nieuwe Regio Deal eerder en regelmatig regionaal bestuurlijk overleg om bestuurlijk draagvlak te behouden en bestuurlijk kennis en ervaringen uit te wisselen. We verminderen de administratieve last door een meer gerichte jaarlijkse voortgangsrapportage aan het rijk, waarin we laten zien wat we hebben gedaan, waar we staan en wat we het komende jaar gaan doen. Vooraf maken we met het Rijk heldere afspraken over het format van en de eisen aan de rapportage. In de rapportage laten we zien welke capaciteit (inzet van mensen, co-financiering) geleverd is. Aanvullend op de voortgangsrapportage organiseren we periodiek met het Rijk momenten waarop we aan de hand van een integraal thema inzicht geven in waar we staan en wat we doen. Dat moet leiden tot verdieping en is een manier om de inhoudelijke samenwerking tussen Rijk en regio vorm te geven. Deze momenten kunnen leiden tot acties en werkafspraken. We brengen samen met het rijk bij de start in kaart welke inhoudelijke samenwerking er kan ontstaan tussen rijk en regio. We nodigen het rijk van harte uit om – waar passend – mee te doen in de activiteiten.

Samenvatting relevante programma's

Voor de implementatie van de Regiodeal kan de regio bouwen op stevige coalities van stedelijke partners en gemeente. Deze partners zijn ook betrokken bij de ideevorming voor deze aanvraag, zodat we zeker weten dat de aanvraag aansluit op de wensen en ideeën die zij in de wijken opdoen.

Gemeente Amsterdam: Aanpak Noord

In het coalitieakkoord van Amsterdam (2023-2026) is besloten om voor stadsdeel Noord een langjarige Aanpak gelijk de masterplannen van de stadsdelen Zuid-Oost en Nieuw-West in te stellen. Dit omdat in deze drie stadsdelen de sociale en fysieke opgave erg groot is en het vertrouwen van bewoners in de overheid en de instituties laag.

Voor Amsterdam Noord geldt dat we de afgelopen 10 jaar veel hebben geïnvesteerd in participatie en enorm veel bewonersbijeenkomsten georganiseerd en toch heeft dat niet geleid tot massale opkomst bij verkiezingen en toegenomen vertrouwen.

Pas in het afgelopen jaar hebben wij in Amsterdam-Noord een omkeer bereikt. Na de noodkreet van een groep actieve bewoners hebben wij het roer omgegooid en zijn we de bewoners bijeenkomsten anders gaan organiseren. Aanpak Noord is een weerslag van de nieuwe werkwijze waarin bewoners een grote en vaak sturende rol spelen.

Om de complexe opgaves in Noord aan te pakken hanteren we een nieuwe aanpak. We bouwen per opgave of per buurt steeds coalities rondom de opgaves. Gezamenlijk kijken we wat er nodig is om de opgave te realiseren. Ook bewoners (communities) kunnen hierbij opdrachten krijgen.

Immers, in sommige gevallen weten bewoners meer impact te realiseren dan professionele partijen en leidt dit tot een meer duurzame verandering. Dit betekent ook iets voor de manier van verantwoorden. Dit doen we ook in de coalitie in plaats van op resultaatniveau te verantwoorden naar het stadsdeel. Zo ontstaat er ook een community of practice.

Ook de corporaties, welzijn organisaties en vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en ondernemers willen wij uitlokken tot een andere manier van werken. Meer aansluiten bij de leefwereld van de bewoners en het vertrouwen terugwinnen en dat de inzet niet eenmalig is maar langjarig.

Met Aanpak Noord zitten wij nu in fase om tot een actieprogramma te komen. Een actieprogramma dat richting geeft maar niet in beton is gegoten. Een actieprogramma die gevuld wordt met acties en projecten door samen met de bewoners en ondernemers te kijken welke innovatieve interventies werkelijk gaan zorgen voor een doorbraak. Vanuit het besef dat het een zaak van lange adem is die financiële slagkracht vraagt, flexibiliteit en wendbaarheid. Dat is nieuw voor ons, voor de meeste maatschappelijke organisaties en ook voor de bewoners en ondernemers.

Op het moment dat het kabinet eerste kwartaal heeft besloten de regio de gelegenheid te geven de Regio Deal verder uit te werken, kunnen we de aanvraag vast en zeker onderbouwen met concrete projecten.

Gemeente Zaanstad: Pact Poelenburg Peldersveld/Zaandam oost

In 2016 heeft de gemeente het initiatief genomen voor Het Actieplan Poelenburg en Peldersveld: een brede samenwerking van maatschappelijke organisaties. In 2020 is een 'pact' gesloten tussen inmiddels 28 partijen. Deze partijen hebben met elkaar afgesproken om de komende twintig jaar

(pakweg één generatie) er alles aan te doen om kinderen meer en gelijke kansen te geven op een goede toekomst.

De Pact-aanpak kent drie hoofdpogaven, waarvoor langetermijndoelstellingen en uitvoeringsplannen geformuleerd zijn:

- Jeugd: Alle kinderen en jongeren groeien gezond en veilig op, ontplooiën hun talenten, kwalificeren zich en vinden hun weg naar de arbeidsmarkt
- Participatie & Armoede: PP worden kansrijke wijken waarbij inwoners goede perspectieven hebben op de arbeidsmarkt en 'meedoen naar vermogen' de norm is
- Fijn en Veilig Wonen: PP zijn wijken waar je fijn, gezond en veilig woont, werkt en verblijft.

Zaanstad wil de komende jaren gebiedsgericht werken aan het verbeteren van de leefbaarheid en de kansen voor de inwoners in niet alleen Poelenburg en Peldersveld, maar in het grotere gebied Zaandam Oost. In 2023 wordt de aanpak van het Pact Poelenburg Peldersveld stapsgewijs uitgebreid naar de andere wijken van Zaandam Oost. De financiering voor uitvoering van activiteiten in Zaandam Oost plaats vindt vanuit diverse programma's. Zaandam Oost is een van de 20 focusgebieden in het Nationaal programma Leefbaarheid en Veiligheid van de rijksoverheid.

Provincie Noord-Holland: Gebiedsprogramma Laag Holland

Laag Holland: groen, weids en in beweging. Met deze slogan zijn we gestart met het gebiedsprogramma waarmee de provinciale doelstellingen in 2030 gerealiseerd kunnen worden. Om succesvol te kunnen zijn moet het gebiedsprogramma breed gedragen worden. Van provincie tot gemeente, van waterschap tot natuurbeheerder, alle partijen moeten de energie en verantwoordelijkheid voelen met het programma aan de slag te gaan. En al vroeg in het proces bleek dat een conventionele aanpak niet werkt. De regio zit niet te wachten op een programma met een set van projecten, die er samen toe leiden dat de provinciale doelen worden behaald.

Nieuwe aanpak: het proces centraal

De gebiedspartijen willen meer inspraak. Het programma moet het gebied de vrijheid geven met eigen oplossingen te komen. Oplossingen die écht bij een gebied passen. Oplossingen die nú nog niet bedacht zijn. Een flexibel programma, met duidelijke kaders en een helder dashboard. Individuele interviews en groepssessies met bestuurders van de verschillende organisaties gaven duidelijkheid. De verhoudingen tussen partijen werden duidelijk en hebben geleid tot onze nieuwe aanpak, bestaande uit drie delen:

1. bestuurlijke focus
2. handelen & perspectief
3. initiatief & projecten

Bestuurlijke focus

Bij bestuurlijke focus staan de provinciale doelstellingen centraal. Alle provinciale beleidsdocumenten zijn doorgespit. De relevante doelstellingen zijn samengevat tot een lijstje van 18, en vertegenwoordigen 'wat' de provincie belangrijk vindt in de regio. Dit lijstje is de gebiedsopdracht van de bestuurders. Hoe we dit voor elkaar gaan krijgen is hier nog niet aan de orde.

Handelen & perspectief

Handelen en perspectief gaat over inzicht. De 18 doelstellingen zijn uitgewerkt tot een set met meetbare resultaten of indicatoren waarmee gemeten kan worden in welke mate wordt bijgedragen aan de doelstellingen. Deze monitor of dashboard heeft twee doelen. 1. Inzicht geven aan de gebiedspartijen hoe de oplossingen die zij bedenken aansluiten bij de provinciale doelen. 2. Inzicht geven aan de bestuurders of de realisatie van de doelstellingen op schema ligt.

Initiatief & projecten

Bij initiatief en projecten gebeurt het echte werk: samenwerken, discussiëren en oplossingen bedenken. Geen one size fits all oplossingen, maar oplossingen die écht bij een gebied passen. Daarmee ontstaat de vrijheid voor een totaal andere oplossing dan voor het buurgebied, die toch aan hetzelfde doel bijdraagt. Gebiedsproces Oostzanerveld is één van de gebieden waar naar gezamenlijke lokale oplossingen wordt gezocht.

Regiegroep Laag Holland is een bestuurlijk adviesgremium met een regisserende, coördinerende en afstemmende rol onder voorzitterschap van de provincie. Leden zijn:

- de gemeenten Amsterdam, Zaanstad, Purmerend, Alkmaar, Waterland en Wormerland (ambtelijke samenwerking met Oostzaan);
- het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier;
- Landschap Noord-Holland, Vereniging Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en de Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland;
- LTO Noord, de agrarische natuurvereniging Water, Land & Dijken en de Vereniging Behoud Boeren Waterland.

Zie voor meer informatie:

https://www.bro.nl/application/files/1816/6549/0160/DEEL_B_Hoofddocument_Laag_Holland_P04_173.pdf

Literatuurlijst

Zaandam-Oost (rapporten op te vragen):

1. Staat van Zaanstad Staat van de Stad 2021 (inciifers.nl) (2021): inzicht op basis van data over de belangrijkste ontwikkelingen en trends in de stad, langs de 6 centrale opgaven gezondheid, verstedelijking, veiligheid, duurzaamheid, kansengelijkheid en economie.
2. Rapport Platform31, trendstudie Zaanstad (2022) via Zaanse trendstudie Platform31 beschikbaar (inciifers.nl): over de samenhang tussen factoren, o.a. gebaseerd op literatuur, bijvoorbeeld over de relatie tussen leefomgeving en gezondheid.
3. Wijkanalyse Zaandam-Oost (2022): cijfermatige onderbouwing van stapeling van problematiek op veel terreinen.
4. Impactanalyse Zaandam-Oost in kader van Nationaal programma Leefbaarheid en Veiligheid (2020): impact van een pakket mogelijke, samenhangende maatregelen.
3. RIVM studie leefomgeving en gezondheid voor MRA (2021): met specifieke aandacht voor Zaandam Oost ("rood op de kaart", kwetsbare bewoners en ongezonde omgeving).
4. Stysteemstudie MRA leefbaar en inclusief (2021): verdieping op kansengelijkheid, woonwerkbalans, gezondheid en de relaties daartussen.
5. Zaanstad in cijfers Home - OnderzoeksPlein Zaanstad (inciifers.nl): dashboard van beschikbare data over Zaanstad, op thema en per wijk
6. Zaanpeiling 2021 Uitkomsten Zaanpeiling 2021 bekend (inciifers.nl): grootste onderzoek onder de inwoners van Zaanstad
7. Risicofactoren in kader van aanvraag Preventie met Gezag (2022)
8. STIPP Hogeschool van Amsterdam (2022): onderzoek naar ervaren gezondheid en leefstijl van kinderen aan eind basisschool.
9. Enquêtes (2021, 2022): ideeën van inwoners over Fijn wonen.